

**Зозуля Наталія Іванівна,
Гужанова Тетяна Сергіївна**

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ДОЗВІЛЛЯ ЯК ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС

Проблема формування культури поведінки в дозвіллевій діяльності дітей хвилює нині вчених і практиків різних галузей знань. Філософи і психологи, педагоги і фізіологи, культурно – освітні працівники досліджують сутність та особливості цілеспрямованої організації дозвілля молодших школярів [3, с.18].

Оцінюючи стан морального виховання в Україні, слід зазначити, що до цього процесу причетні різні соціальні інститути суспільства – сім'я, школа, позашкільні заклади.

В статті поставлено за мету проаналізувати умови дозвіллевої діяльності молодших школярів в позаурочний час.

Провідна роль у формуванні особистості належить діяльності. Залежно від того, що людина робить (тобто якого змісту її діяльність), як робить (способи діяльності), від організації й умов цієї діяльності, а також від ставлення людини до такої діяльності, формуються відповідні нахили, здібності та якості характеру, закріплюються певні знання. У

процесі діяльності, здійснюваної спільно з іншими людьми, людина пізнає саму себе.

Діяльність – одна з умов створення, розвитку і становлення колективу, формування особистості; тільки в колективній різноплановій діяльності можлива органічна єдність особистого і суспільного, тільки в процесі суспільно корисної діяльності в шкільному колективі виховуються сумлінне ставлення до праці, почуття відповідальності за доручену справу, вміння враховувати спільні інтереси, трудова активність, бажання допомагати товаришам, вміння підкоритися або керувати. Все це зумовлює діяльнісну спрямованість процесу формування особистості як основного чинника розвитку її якостей і різнобічних здібностей.

Діяльність школярів сприяє вихованню в них творчої активності, впливає на всі підсистеми виховання: комплекс виховних цілей, внутрішньокolleктивні відносини, що складаються між учасниками цієї діяльності, форми й методи виховання.

Виховний вплив будь – якої діяльності безпосередньо залежить від її організації, продуманості, від того, чи враховуються вікові особливості дітей, чи відбувається чергування і дозування видів діяльності, різноплановість якої має надзвичайно важливе значення у формуванні всебічно розвиненої особистості школяра [2, с. 135].

Питання організації дозвілля дітей в позаурочний час хвилює багатьох учених, проблему виховного процесу в сучасній школі досліджують у різних аспектах Гончаренко С.У., Демиденко В.К., Чорна К.І. , Бех І.Д., Білоусова В.О., Кобзар В.С.. Вільний час є важливим чинником виховання особистості, її духовного ставлення і збагачення, зокрема на кращих зразках світової культури, народній художній спадщині, традиціях, звичаях та обрядах українського й інших народів, що живуть на теренах України [1, с. 104].

Велике значення для молодших школярів має дозвілля, воно є духовним розвитком учнів, дає їм широку можливість для вибору суспільно значущих ролей, забезпечує умови діяльності з раціонального використання безмежних дитячих можливостей.

Моральні якості особистості формуються за умов тренування їх у процесі діяльності. Дозвілля стає сферою всебічного і морального розвитку лише тоді, коли відзначається цілеспрямованістю, організованістю, правильним чергуванням різних видів діяльності, позитивним спілкуванням. Деякі дослідники вважають, що дозвілля – це сфера життєдіяльності, яка реалізує принцип гармонійної репродукції всіх здібностей людини.

Розглядаючи дозвілля як «сукупність занять у вільний, час за допомогою яких задовольняються безпосередні фізичні, психічні та духовні потреби, в основному відновлюю чого характеру», В.Піча підкреслює, що «на відміну від природної основи відновлення сил людини – це специфічний засіб регенерації цих сил» [4, с. 84].

В ході нашого дослідження було виявлено, що 80% молодших школярів ефективно проводять свій вільний час відвідуючи позашкільні заклади. Найбільша кількість дітей відвідує спортивні секції – 50%, гурток «Умілі ручки» обрали 13,6%, музичний напрям – 27%, близько 9% учнів обрали гурток іноземних мов.

Для учнів молодшого шкільного віку дозвілля є необхідною умовою опанування культурних цінностей, задоволення потреб, оволодіння навичками й уміннями дозвіллевої діяльності. Дуже важливо, щоб ця діяльність відповідала духовному розвитку учнів, їхнім розумовим потребам та інтересам.

За умови оптимальної організації, використання різноманітних форм і методів дозвіллевої діяльності може виступати дійовим фактором формування культурної особистості школяра, спроможного сприймати та оцінювати естетичні явища в житті, природі, мистецтві, діяти за законами краси [3, с.19].

Відомо, що основи моральної свідомості засвоюється у молодшому шкільному віці, тому потрібно залучати дітей у діяльність культурно – дозвіллевих закладів для збагачення етичного знання.

Список використаної літератури

1. Казанжи І.В. Підготовка студентів факультетів початкових класів до позаурочної виховної роботи // Вісник ЖДУ ім. І. Франка. – Житомир, 2003. – Вип. 12. – С. 104 – 107.
2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1997. – 304 с.: іл.
3. Кононенко Н. Особливості формування культури поведінки молодших школярів в умовах дозвільної діяльності // Рідна школа. – 2006. - № 10. – С. 18 – 19.
4. Піча В.М. Культура вільного часу: філософсько – соціологічний аналіз. – Львів: Світ, 1990. – 152 с.